

**LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO
ĮSTATYMO NR. IX-110 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Įstatymo projekto tikslas – sudaryti galimybę tėvams vaiko priežiūros atostogų pirmaisiais metais dirbti ir gauti vaiko priežiūros išmoką ir tuo atveju, kai pajamų dydis yra didesnis už vaiko priežiūros išmoką arba jai lygus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos Seimo narė Ieva Kačinskaitė-Urbonienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 39 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Dirbančioms motinoms įstatymas numato mokamas atostogas iki gimdymo ir po jo, palankias darbo sąlygas ir kitas lengvatas.“ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2012 m. vasario 27 d. nutarime, aiškindamas Konstitucijos 39 straipsnio 2 dalį, yra pažymėjęs, kad:

1. „Konstitucijos 39 straipsnio 2 dalyje inter alia yra nustatyta konstitucinė mokamų atostogų iki gimdymo ir po jo garantija dirbančioms motinoms atsižvelgiant į ypatingą moterų būklę ir sveikatos apsaugos poreikį tam tikrą laiką iki gimdymo ir po jo bei ypatingą motinos ir vaiko ryšį tam tikrą laiką po gimdymo“;

2. „įstatymų leidėjas, reguliuodamas teisės į Konstitucijos 39 straipsnio 2 dalyje dirbančioms motinoms tam tikrą pagrįstą laiką iki gimdymo ir po jo garantuojamas mokamas atostogas įgyvendinimą ir atsižvelgdamas į konstitucinę jų paskirtį, paisydamas kitų Konstitucijos normų ir principų, inter alia konstitucinių teisinės valstybės, teisingumo, protingumo, lygiateisiškumo imperatyvų, privalo nustatyti inter alia šių atostogų suteikimo sąlygas, pagrįstą (minimalią ir maksimalią) šių atostogų trukmę, taip pat tokį teisinį reguliavimą, kuriuo atostogų metu būtų užtikrintas išmokų, kurių dydis atitiktų per protingą laikotarpį iki atostogų gauto atlyginimo vidurkį, mokėjimas“.

Galiojančio Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad jeigu apdraustasis asmuo, kuriam paskirta vaiko priežiūros išmoka, pirmaisiais vaiko auginimo metais turi pajamų ir (ar) išmokų, kurių dydis mažesnis už vaiko priežiūros išmoką, jam mokamas vaiko priežiūros išmokos ir pajamų ir (ar) išmokų skirtumas. Jeigu pajamų ir (ar) išmokų dydis yra didesnis už vaiko priežiūros išmoką arba jai lygus, vaiko priežiūros išmoka nemokama. Toks reguliavimas neskatina tėvų dirbti, nes jie praranda uždirbtų pajamų dalį.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pirmaisiais vaiko auginimo metais tėvas ar motina, gavę pajamų ir (ar) išmokų, didesnių už vaiko priežiūros išmoką arba jai lygių, galėtų gauti ir vaiko priežiūros išmoką, kurios dydis neviršytų vieno šalies vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio.

Priėmus Įstatymo projektą, bus sudarytos prielaidos tėvams dirbti, neprarasti profesinių įgūdžių ir gauti didesnę savo uždirbamų pajamų dalį.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas nedarys įtakos kriminogeninei situacijai ar korupcijai, tačiau galima teigti, kad galimybė oficialiai dirbti ir užsidirbti gali prisidėti prie šešėlinės ekonomikos mažinimo.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes tėvai bus motyvuoti dalyvauti darbo rinkoje, neprarandant pajamų.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, nereikės priimti naujų, keisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projektu nesiūloma naujų sąvokų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pakeisti Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įgyvendinant Įstatymo projektu siūlomas nuostatas, prireiks papildomų lėšų, kurių poreikį bus prašoma pateikti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada.

Tikėtina, kad daugiau uždirbantys tėvai sumokės daugiau mokesčių nuo gautų papildomų pajamų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai yra „vaiko priežiūros pašalpa“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Seimo narė

Ieva Kačinskaitė- Urbonienė